

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 13 lutego 2014 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Zbliżanie ustawodawstw — Prawo autorskie i prawa pokrewne — Dyrektywa 2001/29/WE — Społeczeństwo informacyjne — Harmonizacja niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych — Artykuł 3 ust. 1 — Publiczne udostępnianie — Pojęcie — Linki internetowe (linki, na które można kliknąć) umożliwiające dostęp do utworów chronionych

W sprawie C-466/12

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Svea hovrätt (Szwecja) postanowieniem z dnia 18 września 2012 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 18 października 2012 r., w postępowaniu:

Nils Svensson,

Sten Sjögren,

Madelaine Sahlman,

Pia Gadd

przeciwko

Retriever Sverige AB,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes izby, M. Safjan, J. Malenovský (sprawozdawca), A. Prechal i S. Rodin, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: C. Strömholm, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 listopada 2013 r., rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu N. Svenssona, S. Sjögrena i M. Sahlman przez O. Wilöfa, förbundsjurist,
- w imieniu P. Gadd przez R. Gómeza Cabaleiro, abogado, oraz M. Wadsteda, advokat,
- w imieniu Retriever Sverige AB przez J. Åberga, M. Brudera oraz C. Rockströma, advokater,

* Język postępowania: szwedzki.

- w imieniu rządu francuskiego przez D. Colasa, F.X. Bréchota oraz B. Beaupère-Manokhę, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez S. Fiorentino, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez J. Beeko, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez N. Saundersa, barrister,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez J. Samnaddę oraz J. Enegrena, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167, s. 10 – wyd. spec. w jęz. polskim: rozdz. 17, t. 1, s. 230).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy N. Svenssonem, S. Sjögrenem, M. Sahlmaną i P. Gadd z jednej strony a Retriever Sverige AB (zwaną dalej „Retriever Sverige”) z drugiej strony w przedmiocie odszkodowania z tytułu naprawienia szkody poniesionej przez nich zgodnie z ich twierdzeniem w wyniku zamieszczenia na stronie internetowej tej spółki linków internetowych, na które można kliknąć („hiperlinków”), odsyłających do artykułów prasowych, do których mają oni prawa autorskie.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

Traktat WIPO o prawie autorskim

- 3 Światowa Organizacja Własności Intelektualnej (WIPO) przyjęła w Genewie w dniu 20 grudnia 1996 r. traktat WIPO o prawie autorskim (zwany dalej „TPA”). Traktat ten został ratyfikowany w imieniu Wspólnoty Europejskiej na mocy decyzji Rady 2000/278/WE z dnia 16 marca 2000 r. (Dz.U. L 89, s. 6).
- 4 TPA przewiduje w art. 1 ust. 4, że umawiające się strony zastosują się do art. 1–21 Konwencji o ochronie dzieł literackich i artystycznych, podpisanej w Bernie w dniu 9 września 1886 r. (aktu paryskiego z dnia 24 lipca 1971 r.), w brzmieniu po zmianie z dnia 28 września 1979 r. (zwanej dalej „konwencją berneńską”).

Konwencja berneńska

- 5 Artykuł 20 konwencji berneńskiej, zatytułowany „Porozumienia szczególne pomiędzy państwami członkowskimi Unii”, stanowi:

„Rządy państw członkowskich Unii zastrzegają sobie prawo zawierania między sobą porozumień szczególnych, pod warunkiem że porozumienia te będą przyznawały autorom szerszą ochronę aniżeli ochrona przyznana przez konwencję lub że będą nadawały innym postanowieniom, które na mocy niniejszej konwencji nie są wiążące, taki status. Postanowienia istniejących porozumień, które spełniają ww. wymogi, pozostają w mocy”.

Prawo Unii

- 6 Motywy 1, 4, 6, 7, 9 i 19 dyrektywy 2001/29 stanowią:

„(1) Traktat przewiduje ustanowienie rynku wewnętrznego i instytucji systemu zapewniającego niezakłóconą konkurencję na rynku wewnętrznym. Do realizacji tych celów przyczynia się harmonizacja ustawodawstw państw członkowskich w zakresie praw autorskich i pokrewnych.

[...]

(4) Zharmonizowane ramy prawne w zakresie praw autorskich i pokrewnych, poprawiając pewność prawną [prawa], a zarazem zapewniając wysoki poziom ochrony własności intelektualnej, sprzyjają poważnym inwestycjom w twórcze i nowatorskie działania, a w szczególności w infrastrukturę sieci, i prowadzą do wzrostu i większej konkurencyjności przemysłu europejskiego, i to zarówno w obszarze dostarczenia treści, jak i technologii informatycznych, a w bardziej ogólny sposób – w wielu obszarach przemysłu i kultury [...].

[...]

(6) Bez harmonizacji na szczeblu Wspólnoty procesy legislacyjne na poziomie krajowym, już zapoczątkowane przez wiele państw członkowskich, aby sprostać wyzwaniom technologicznym, mogłyby pociągnąć za sobą powstanie istotnych różnic w dziedzinie ochrony, a w związku z tym stworzyć ograniczenia dla swobodnego przepływu usług i towarów zawierających elementy objęte własnością intelektualną lub opierających się na takich elementach, co spowodowałoby ponowny podział rynku wewnętrznego i niespójności natury legislacyjnej. Wpływ tych różnic w zakresie ustawodawstwa i niepewności prawa stanie się bardziej odczuwalny wraz z rozwojem społeczeństwa informacyjnego, w którym już teraz znacznie nasiliło się transgraniczne wykorzystywanie własności intelektualnej. Rozwój ten musi być kontynuowany. Znaczne różnice prawne i niepewności w odniesieniu do ochrony prawnej mogą ograniczyć uzyskanie korzyści dla nowych produktów i usług chronionych przez prawo autorskie i prawa pokrewne.

(7) Dlatego istniejące ramy prawa wspólnotowego odnoszące się do ochrony praw autorskich i pokrewnych powinny zostać dostosowane i uzupełnione w takim stopniu, jaki jest konieczny dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego. W tym celu należy dostosować przepisy krajowe w zakresie praw autorskich i pokrewnych, które są zróżnicowane w poszczególnych państwach członkowskich lub powodują niepewność prawną [prawa] utrudniającą sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego i prawidłowy rozwój społeczeństwa informacyjnego w Europie, oraz należy unikać niezgodnych reakcji krajowych na rozwój technologiczny, natomiast nie należy usuwać lub zapobiegać powstawaniu różnic, które nie naruszają funkcjonowania rynku wewnętrznego.

[...]

(9) Wszelka harmonizacja praw autorskich i pokrewnych opiera się na wysokim poziomie ochrony, odkąd [ponieważ] prawa te mają zasadnicze znaczenie dla twórczości intelektualnej. Ich ochrona zapewnia utrzymanie i rozwój kreatywności w interesie autorów, artystów wykonawców, producentów, konsumentów, kultury i gospodarki, jak również szerokiej [szeroko rozumianej] publiczności [...].

[...]

(19) Autorskie prawa osobiste są wykonywane zgodnie z ustawodawstwem państw członkowskich i postanowieniami konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych, traktatu WIPO o prawie autorskim i traktatu WIPO o artystycznych wykonaniach i nagraniach [...].

7 Artykuł 3 dyrektywy stanowi:

„1. Państwa członkowskie powinny zapewnić autorom wyłączne prawo do zezwalania lub zabrania na jakiegokolwiek publiczne udostępnianie ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, włączając podawanie do publicznej wiadomości ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie.

[...]

3. Czynności publicznego udostępniania utworów i podawania do publicznej wiadomości określone w niniejszym artykule [nie] powodują wyczerpania praw określonych w ust. 1 i 2”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 8 Powodowie w postępowaniu głównym, dziennikarze, napisali artykuły prasowe, które zostały opublikowane z jednej strony w dzienniku *Göteborgs-Posten*, a z drugiej strony na stronie internetowej tej gazety. Retriever Sverige prowadzi stronę internetową udostępniającą jego klientom, stosownie do ich potrzeb, listę linków, na które można kliknąć, umożliwiającą dostęp do artykułów opublikowanych przez inne strony internetowe. Dla stron bezsporne jest, że artykuły te były ogólnie dostępne na stronie internetowej dziennika *Göteborgs-Posten*. Zdaniem powodów w postępowaniu głównym gdy klient kliknie na jeden z tych linków, nie odnosi wrażenia, by przemieszczał się na inną stronę internetową w celu uzyskania dostępu do interesującego go utworu. Natomiast zdaniem Retriever Sverige dla klienta jest oczywiste, że gdy klika na jeden z tych linków, zostaje odesłany do innej strony internetowej.
- 9 Powodowie w postępowaniu głównym pozwali Retriever Sverige przed Stockholms tingsrätt (sąd rejonowy w Sztokholmie), żądając zasądzenia odszkodowania z tego powodu, że spółka ta wykorzystywała bez ich zezwolenia niektóre ich artykuły, udostępniając je swoim klientom.
- 10 Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2010 r. Stockholms oddalił ich żądanie. W związku z tym powodowie w postępowaniu głównym wnieśli apelację od tego wyroku do Svea hovrätt (sądu apelacyjnego w Svei).
- 11 Przed sądem tym powodowie w postępowaniu głównym podnieśli między innymi, że Retriever Sverige naruszyła ich wyłączne prawo do podawania swych utworów do publicznej wiadomości, w tym sensie, że dzięki usłudze oferowanej przez jej stronę internetową jej abonenci mieli mieć dostęp do ich utworów.

- 12 Odpierając zarzuty, Retriever Sverige twierdzi, że udostępnienie listy linków do dzieł publicznie udostępnionych na innych stronach internetowych nie stanowi działania mogącego naruszyć prawa autorskie. Retriever Sverige podnosi również, że nie dokonała żadnej transmisji chronionego utworu, a jej działanie ograniczało się do wskazania klientom stron internetowych, na których znajdowały się interesujące ich utwory.
- 13 W tych okolicznościach Svea hovrätt postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy okoliczność, że ktokolwiek inny niż posiadacz [podmiot] praw autorskich [prawa autorskiego] do określonego utworu zamieszcza na swej witrynie internetowej odsyłający do tego utworu link, na który można kliknąć, stanowi publiczne udostępnienie utworu w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy [2001/29]?
- 2) Czy odpowiedź na pytanie pierwsze uzależniona jest od tego, czy utwór, do którego odsyła link, zamieszczony jest na stronie internetowej, którą otworzyć może każdy, bez żadnych ograniczeń, czy też na stronie, do której dostęp jest w jakiś sposób ograniczony?
- 3) Czy w ramach analizy pytania pierwszego należy dokonać rozróżnienia między sytuacją, w której po kliknięciu przez użytkownika na stosowny link utwór ukazuje się na innej stronie internetowej, a sytuacją, w której po kliknięciu przez użytkownika na ten link utwór prezentowany jest w taki sposób, że powstaje wrażenie, iż ukazuje się on na tej samej stronie internetowej?
- 4) Czy państwo członkowskie może przyznać wyłącznemu prawu autora szerszą ochronę, w drodze ustanowienia przepisu przewidującego, że publiczne udostępnianie obejmuje większy zakres działań niż zakres przewidziany w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie trzech pierwszych pytań

- 14 Poprzez swe trzy pierwsze pytania, które należy zbadać łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 należy interpretować w ten sposób, że udostępnienie na stronie internetowej linków, na które można kliknąć odsyłających do utworów chronionych dostępnych na innej stronie internetowej, przy czym na tej innej stronie internetowej odnośne utwory są ogólnie dostępne, stanowi czynność publicznego udostępnienia utworu w rozumieniu tego przepisu.
- 15 W kwestii tej z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 wynika, że każda czynność publicznego udostępniania utworów wymaga zezwolenia podmiotu praw autorskich.
- 16 Z przepisu tego wynika zatem, że pojęcie publicznego udostępnienia utworu łączy dwie przesłanki wymagające łącznego spełnienia, mianowicie chodzi o „czynność udostępnienia” utworu i udostępnienie tego ostatniego „publiczności” (zob. podobnie wyrok z dnia 7 marca 2013 r. w sprawie C-607/11 ITV Broadcasting i in., pkt 21, 31).
- 17 Jeżeli chodzi o pierwszy z tych elementów, mianowicie zaistnienie „czynności udostępnienia”, należy go rozumieć szeroko (zob. podobnie wyrok z dnia 4 października 2011 r. w sprawach połączonych C-403/08 i C-429/08 Football Association Premier League i in., Zb.Orz. s. I-9083, pkt 193), aby zagwarantować, zgodnie z motywami 4 i 9 dyrektywy 2001/29, wysoki poziom ochrony podmiotom praw autorskich.

- 18 W niniejszej sprawie należy zauważyć, że fakt udostępniania na stronie internetowej linków, na które można kliknąć, umożliwiających dostęp do opublikowanych bez żadnych ograniczeń dostępu na innej stronie utworów chronionych umożliwia użytkownikom pierwszej strony internetowej bezpośredni dostęp do tych utworów.
- 19 Jednakże, jak wynika z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, aby uznać, że doszło do „publicznego udostępnienia utworu”, wystarczy w szczególności, by utwór był udostępniony publiczności w sposób umożliwiający dostęp do niego osobom postronnym, niezależnie od tego, czy z tej możliwości skorzystają (zob. analogicznie wyrok z dnia 7 grudnia 2006 r. w sprawie C-306/05 SGAE, Zb.Orz. s. I-11519, pkt 43).
- 20 Z tego wynika, że w okolicznościach takich jak w postępowaniu głównym fakt udostępniania linków, na które można kliknąć, umożliwiających dostęp do utworów chronionych należy uznać za „podanie do wiadomości” i, w konsekwencji, za „czynność publicznego udostępniania” w rozumieniu tego przepisu.
- 21 Jeżeli chodzi o drugi z tych elementów, mianowicie, aby utwór chroniony był rzeczywiście udostępniany „publiczności”, to z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 wynika, że pojęcie publiczności oznacza w tym przepisie, iż chodzi o nieokreśloną liczbę potencjalnych odbiorców, i zakłada dodatkowo dość znaczną liczbę tych osób (ww. wyroki: w sprawie SGAE, pkt 37, 38; a także w sprawie ITV Broadcasting, pkt 32).
- 22 Jednakże czynność udostępnienia, taka jak dokonywana przez zarządzającego stroną internetową za pośrednictwem linków, na które można kliknąć, jest skierowana do wszystkich potencjalnych użytkowników strony zarządzanej przez ten podmiot, czyli do nieograniczonej i dość znacznej liczby osób.
- 23 W tych okolicznościach należy uznać, że podmiot ten dokonuje udostępnienia utworu publiczności.
- 24 Ponadto, co wynika z utrwalonego orzecznictwa, objęcie zakresem pojęcia publicznego udostępnienia w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 wymaga jeszcze, aby udostępnienie takie jak w postępowaniu głównym, które dotyczyło tych samych utworów co udostępnienie pierwotne i nastąpiło w Internecie na podobieństwo udostępnienia pierwotnego, a więc w oparciu o tę samą technologię, było skierowane do nowej publiczności, a więc publiczności, która nie została wzięta pod uwagę przez podmioty uprawnione, gdy zezwoliły na pierwotne publiczne udostępnienie (zob. analogicznie ww. wyrok w sprawie SGAE, pkt 40, 42; postanowienie z dnia 18 marca 2010 r. w sprawie C-136/09 Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon, pkt 38; a także ww. wyrok w sprawie ITV Broadcasting i in., pkt 39).
- 25 W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że udostępnienie odnośnych utworów za pośrednictwem linku, na który można kliknąć, tak jak w postępowaniu głównym, nie prowadzi do udostępnienia tych utworów nowej publiczności.
- 26 Publicznością, do której skierowane było bowiem pierwotne udostępnienie, byli wszyscy potencjalni odbiorcy danej strony, ponieważ – jako że dostęp do utworów na tej stronie nie był poddany żadnym ograniczeniom – wszyscy internauci mogli mieć do niego wolny dostęp.
- 27 W tej sytuacji należy stwierdzić, że jako że wszyscy użytkownicy innej strony, na której sporne utwory były udostępniane za pośrednictwem linków, na które można kliknąć, mogli bezpośrednio dotrzeć do tych utworów na stronie, na której były one pierwotnie udostępnione, bez potrzeby aktywnego udziału podmiotu zarządzającego tej innej strony internetowej, użytkowników strony administrowanej przez tego ostatniego należy uważać za potencjalnych odbiorców pierwotnego udostępnienia i w związku z tym za część publiczności wziętej pod uwagę przez podmioty prawa autorskiego, gdy udzieliły one zezwolenia na pierwotne udostępnienie.

- 28 Zatem, wobec braku nowej publiczności, zezwolenie podmiotów prawa autorskiego nie jest konieczne w stosunku do udostępnienia takiego jak w postępowaniu głównym.
- 29 Stwierdzenie to nie mogłoby zostać podważone, gdyby sąd odsyłający miał stwierdzić ponadto w postępowaniu głównym, że gdy internauci – co nie wynika jasno z akt sprawy – klikają na sporny link, ukazuje się utwór, stwarzając wrażenie, że jest wyświetlany ze strony, na której znajduje się ten link, podczas gdy utwór ten pochodzi w rzeczywistości z innej strony.
- 30 Ta dodatkowa okoliczność nie zmienia bowiem niczego w kwestii wniosku, w myśl którego udostępnienie na stronie internetowej linków, na które można kliknąć, odsyłających do opublikowanych utworów chronionych, ogólnie dostępnych na innej stronie internetowej, skutkuje udostępnieniem użytkownikom pierwszej strony internetowej tego utworu i stanowi w związku z tym publiczne udostępnienie. Jednakże z uwagi na to, że brak jest nowej publiczności, w każdym wypadku zezwolenie podmiotów prawa autorskiego nie jest wymagane dla takiego publicznego udostępnienia.
- 31 Z drugiej strony w sytuacji, w której link, na który można kliknąć umożliwia użytkownikom strony internetowej, na której link ten się znajduje, obejście ograniczeń zastosowanych przez stronę, na której znajduje się chroniony utwór, w celu ograniczenia dostępu publiczności jedynie dla klientów tejże strony i w ten sposób podejmuje działanie, bez którego użytkownicy ci nie mogliby korzystać z utworów rozpowszechnionych, wszystkich tych użytkowników należy uważać za nową publiczność, która nie była brana pod uwagę przez podmioty prawa autorskiego, gdy udzielały one zezwolenia na pierwotne udostępnienie, tak że zezwolenie podmiotów prawa autorskiego jest dla takiego publicznego udostępnienia wymagane. Jest tak w szczególności w przypadku gdy utwór nie pozostaje dłużej do dyspozycji publiczności na stronie internetowej, na której został pierwotnie udostępniony, lub gdy jest on dostępny, ale teraz jedynie dla ograniczonej publiczności, podczas gdy na innej stronie internetowej jest on dostępny bez zezwolenia podmiotów prawa autorskiego
- 32 W tych okolicznościach na trzy pierwsze przedstawione pytania należy odpowiedzieć, że art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 należy interpretować w ten sposób, że nie stanowi czynności publicznego udostępnienia w rozumieniu tego przepisu udostępnienie na stronie internetowej linków, na które można kliknąć, odsyłających do utworów chronionych ogólnie dostępnych na innej stronie internetowej.

W przedmiocie pytania czwartego

- 33 W swoim pytaniu czwartym sąd odsyłający pyta w istocie, czy art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie mogło przyznać podmiotom prawa autorskiego szerszą ochronę w drodze ustanowienia przepisu przewidującego, że pojęcie publicznego udostępniania obejmuje większy zakres działań niż zakres przewidziany w tym przepisie.
- 34 W kwestii tej wynika w szczególności z motywów 1, 6 i 7 dyrektywy 2001/29, że celem tej dyrektywy jest między innymi zaradzenie różnicom prawnym i niepewności prawa w odniesieniu do ochrony praw autorskich. Jednakowoż przyznanie, że państwo członkowskie może udzielić podmiotowi prawa autorskiego szerszej ochrony w drodze ustanowienia przepisu przewidującego, że pojęcie publicznego udostępniania obejmuje większy zakres działań niż zakres przewidziany w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, prowadziłoby do stworzenia różnic prawnych i w związku z tym, dla osób trzecich, do niepewności prawa.
- 35 W konsekwencji cel realizowany przez dyrektywę 2001/29 nie mógłby zostać osiągnięty, gdyby zakres pojęcia publicznego udostępniania mógł zostać rozszerzony przez różne państwa członkowskie tak, że obejmowałby większy zakres działań niż zakres przewidziany w art. 3 ust. 1 tej dyrektywy.

- 36 Co prawda zgodnie z motywem 7 dyrektywy celem jej nie jest usuwanie lub zapobieganie powstawaniu różnic w przepisach krajowych, które nie naruszają funkcjonowania rynku wewnętrznego, należy jednak stwierdzić, iż jeśli państwa członkowskie miałyby mieć możliwość przyjęcia przepisu stanowiącego, że pojęcie publicznego udostępniania obejmuje większy zakres działań niż zakres przewidziany w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, wynikałoby z tego nieuniknione naruszenie funkcjonowania rynku wewnętrznego.
- 37 Z tego wynika, że art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 nie można rozumieć w ten sposób, że zezwala on państwom członkowskim na przyznawanie podmiotom prawa autorskiego szerszej ochrony w drodze ustanowienia przepisu przewidującego, że pojęcie publicznego udostępniania obejmuje szerszy zakres działań niż zakres przewidziany w tym przepisie.
- 38 Wniosku tego nie podważa fakt, podniesiony przez powodów w postępowaniu głównym w uwagach przedstawionych na piśmie, iż art. 20 konwencji berneńskiej stanowi, że państwa będące jej sygnatariuszami mogą zawierać pomiędzy sobą „szczególne porozumienia” w celu przyznania podmiotom praw autorskich ochrony szerszej aniżeli ochrona przewidziana przez tę konwencję.
- 39 W kwestii tej wystarczy przypomnieć, że gdy umowa międzynarodowa pozwala państwu członkowskiemu na działanie, które może wydawać się sprzeczne z prawem Unii, przy czym umowa ta nie zobowiązuje tego państwa do takiego działania, państwo członkowskie powinno się przed takim działaniem powstrzymać (wyrok z dnia 9 lutego 2012 r. w sprawie C-277/10 Luksan, pkt 62).
- 40 Biorąc pod uwagę, że gdyby pojęcie publicznego udostępniania zostało rozszerzone tak, że obejmowałoby większy zakres działań niż zakres przewidziany w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, nieuniknioną tego konsekwencją byłaby niemożność zrealizowania celu dyrektywy 2001/29, państwo członkowskie musi się powstrzymać przed skorzystaniem z możliwości przyznanej mu przez art. 20 konwencji berneńskiej.
- 41 W konsekwencji na pytanie czwarte należy odpowiedzieć, że art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie mogło przyznać podmiotom prawa autorskiego szerszą ochronę w drodze ustanowienia przepisu przewidującego, że pojęcie publicznego udostępniania obejmuje szerszy zakres działań niż działania wymienione w tym przepisie.

W przedmiocie kosztów

- 42 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym należy interpretować w ten sposób, że nie stanowi czynności publicznego udostępniania w rozumieniu tego przepisu udostępnienie na stronie internetowej linków, na które można kliknąć, odsyłających do utworów chronionych ogólnie dostępnych na innej stronie internetowej.**

- 2) **Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie mogło przyznać podmiotom prawa autorskiego szerszą ochronę w drodze ustanowienia przepisu przewidującego, że pojęcie publicznego udostępniania obejmuje szerszy zakres działań niż działania wymienione w tym przepisie.**

Podpisy